

ników i chłopów, utrzymujący sojusz z inteligencją pracującą, nie wypuści nigdy władzy z rąk dlatego, że domagają się tego z krzykiem monopolistów i faszystów, Adenauer i amerykańskie rozgłośnie radiowe w Niemczech...

... Cztery lata wykazały, że Niemcy mogą zerwać z wiekową polityką agresji imperializmu i militarizmu niemieckiego, z ponurą puścizną nacjonalistycznej niemieckiej pychy i ze zgubnym szowinizmem. Polityka narodowa NRD opiera się na międzynarodowych układach z Jałty i Poczdamu. Jest ona od zarania polityką pokojowej pracy i porozumienia Niemców między sobą. Tylko zjednoczone Niemcy, kroczące zdecydowanie drogą pokoju i demokratycznego rozwoju, mogą liczyć na to, że zajmą jako wielkie mocarstwo należne miejsce między narodami świata...

... Niemcy, które żyją w pokoju ze wszystkimi swoimi sąsiadami na wschodzie i na zachodzie i stają z nimi do pokojowego współzawodnictwa w pracy, oto cel naszej polityki i cel każdego niemieckiego patrioty. Ten cel nam przyświeca, gdy przystępujemy do pracy w piątym roku istnienia Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Cel ten jest dobry i sprawiedliwy. Dlatego też zwyciężymy" — zakończył premier Grotewohl.

Realizacja układów moskiewskich. Zgodnie z porozumieniem moskiewskim w sprawie darowania reszty kary b. niemieckim jeńcom wojennym, skazanym w ZSRR za przestępstwa wojenne, władze radzieckie zwolniły w okresie od 25 września do 8 października 5374 osoby, w tej liczbie 11 generałów (wśród nich b. dowódcę sił niemieckich w Stalingradzie, marszałka Paulusa). Z tej liczby 4057 osób skierowano do Niemiec zachodnich. Jak donosi komunikat biura prasowego ministerstwa spr. wewn. NRD, „przejęci amnestionowani b. jeńcy wojenni znajdowali się z zasady w dobrym stanie fizycznym i zdrowotnym. Powracający mówili zgodnie o humanitarnym traktowaniu przez władze radzieckie w czasie odbywania kary. Za swoją pracę byli wynagradzani w stosunku do jej wydajności i mogli przed wyjazdem nabyć w ZSRR i zabrać ze sobą do Niemiec towary najlepszej jakości“.

B. marszałek Paulus ogłosił 24. 10. 53 oświadczenie, w którym stwierdza, że postanowił poświęcić „wszystkie swe siły, aby się przyczynić do osiągnięcia świętego celu — pokojowego zjednoczenia demokratycznych Niemiec oraz przyjaźni narodu niemieckiego z narodem radzieckim, jak również ze wszystkimi innymi miłującymi pokój narodami“.

Andrzej Józef Kamiński

ZYCIE GOSPODARCZE

Międzynarodowe Targi Lipskie. Tegoroczne Targi Lipskie, które otwarte zostały dnia 30 sierpnia i trwały do 9 września, przewyższyły rozległością zajmowanego terenu i swym rozmachem wszystkie powojenne. Reprezentowanych było więcej niż 8000 firm z Niemiec, a z zagranicy 24 państw. Przestrzeń pod stoiska i pomieszczenia dla państw zagranicznych powiększyła się 2½ razy w stosunku do r. ub. Przedowały tu pod każdym względem: ZSRR i Chiny Ludowe. Z Niemiec zachodnich zanotowano 621 wystawców, tj. 135 więcej niż w r. ub.

Ogółem zwiedziło targi 538.000 osób, z liczby tej przypada 524.680 na NRD, 8245 na zachodnie części Niemiec i zachodni Berlin, a 5075 na 51 różnych krajów świata. Są to cyfry znacznie wyższe niż w r. ub. W 1952 obroty globalne (w handlu z zagranicą i wewnątrzniemieckim) wyrażały się kwotą 526 milionów rb. — w r. bieżącym 1023 milionów. Umowy eksportowe zawarte przez NRD wynoszą 797 mil. rb., z tego 468 przypada na kraje demokratycznego rynku światowego, a 207 na kraje kapitalistyczne. Umowy importowe zarejestrowane przez

NRD osiągnęły 226 mil. rb. Firmy zachodnio-niemieckie zakupiły towarów za 122 mil. DM, a organizacje handlowe NRD dały zachodnio-niemieckim wystawcom zamówienie na 94 mil. DM. Z szeregiem państw zachodnich zawarto umowy handlowe o charakterze ramowym lub globalnym.

Niemiecka prasa demokratyczna podkreśla, że na tegorocznych Targach Lipskich można było wyraźnie wyczuć atmosferę pokoju. Zawarcie rozejmu w Korei i usilne dążenie ZSRR oraz państw demokracji ludowej do niedopuszczenia do pożogi wojennej odbiły się wzmożonym zainteresowaniem handlowym i wzmożonym ruchem transakcyjnym. Pierwsze zarządzenia związane z wprowadzeniem „nowego kursu“, rezygnacja ZSRR z uiszczenia przez NRD, poczynszy od 1. I. 1954 dalszych zobowiązań reparacyjnych, zwrot zakładów SAG, które do tego czasu stanowiły własność Związku Radzieckiego, wreszcie obniżenie kosztów okupacyjnych odbiły się niezwykle dodatnio na życiu gospodarczym NRD i przyczyniły się do żywszych obrotów, zwłaszcza w dziedzinie handlu zagranicznego. Według „Die Wirtschaft“ pilna potrzeba wymiany handlowej pomiędzy wschodem a zachodem, która staje się coraz więcej oczywista, odzwierciedlała się na Targach Lipskich w całej pełni. Targi Lipskie uważane są za największe targi demokratycznego rynku światowego. Lipsk stał się rynkiem wolnej światowej wymiany, gdzie kraje o ustroju socjalistycznym spotykają się ze światem kapitalistycznym dla dokonania wzajemnej wymiany handlowej.

Organizacja targów stała na wysokim poziomie. Dla zapewnienia gościom dogodnej komunikacji wprowadzono, jak zwykle, i tym razem na czas trwania targów szereg pociągów dodatkowych i specjalnych dla gości z kraju i z zagranicy. Ponadto wprowadzono szereg innych udogodnień komunikacyjnych. Urządzono też wiele imprez kulturalnych, odbyły się różne zjazdy, a szereg wybitnych osobistości NRD wypowiedział się w sprawach gospodarczych. Tak

np. dnia 1 IX urządzono w sali nowego ratusza konferencję prasową, na której wystąpił w roli pełnomocnika rządowego dla niemieckiego handlu wewnętrznego Józef Orlopp. Na konferencji było wielu gości zagranicznych oraz znaczny zastęp osób z Niemiec zachodnich. Dn. 2 września odbył się zjazd budownictwa niemieckiego, dalej niektórych instytutów naukowych, różnych urzędów czynnych w ramach poszczególnych ministerstw itd.

Trzeba jeszcze wymienić jedną z większych atrakcji, a mianowicie halę, w której wystawiono różne pomysły racjonalizatorskie. Wynalazcy i racjonalizatorzy kontaktowali się tu bezpośrednio z masami zwiedzających — wzajemna wymiana poglądów była nieraz bardzo owocna.

Produkcja NRD na tegorocznych targach Św. Erika w Sztokholmie. Niemiecka Republika Demokratyczna wystąpiła w r. b. (22 sierpnia — 6 września) na tych targach z większym i bogatszym niż zwykle asortymentem towarów. Według sprawozdań wystawowych szczególnie zainteresowaniem cieszyły się różnego rodzaju wschodnio-niemieckie maszyny tekstylne, maszyny należące do przemysłu ciężkiego, nowo skonstruowane maszyny dla produkcji papierniczej, obrabiarki dla przemysłu drzewnego, wreszcie niektóre działy produkcji zakładów optycznych Zeissa, produkcji mechaniki precyzyjnej, elektrotechniki i porcelany.

Targi Św. Erika mają dla krajów skandynawskich duże znaczenie. Kraje te posiadają też duże zapotrzebowanie na różnego rodzaju artykuły, które wytwarza w doskonałej jakości NRD.

Szwedzki minister handlu Ericsson wyraził w mowie wygłoszonej w związku z otwarciem targów nadzieję, że otworzą się nowe możliwości wymiany handlowej z krajami, które, jak się wyraził, nie należą do „unii płatniczej“.

Na targach były również reprezentowane Niemcy zachodnie. Prawie połowa

wystawionych przez nie artykułów należała do branży przemysłu zabawkarskiego.

Zwiększony obrót towarowy NRD — Węgry. W dn. 15 VIII podpisany został w Budapeszcie na skutek życzliwego stanowiska rządu węgierskiego protokół dodatkowy w przedmiocie wymiany towarowej na 1953 r. pomiędzy NRD a Węgrami, co również się przyczyni do szybkiego podniesienia standardu życiowego ludności NRD.

Wobec wzmożonej wymiany towarowej Rep. Węgierska dostarczać będzie m. i. ryżu, oleju roślinnego, jarzyn, tekstyliów i obuwia skórzanego, natomiast NRD da Węgrom przede wszystkim więcej obrabiarek, maszyn transportowych i różnego rodzaju chemikaliów.

Umowa globalna w przedmiocie wymiany handlowej pomiędzy NRD a Belgią. W Genewie na posiedzeniu Komisji Gospodarczej Narodów Zjednoczonych dla Europy (ECE) nawiązane zostały rozmowy handlowe pomiędzy NRD a Belgią, które doprowadziły do zawarcia dn. 15 VIII porozumień handlowych o charakterze globalnym. W myśl powyższego wymienione kraje dokonać mają do końca grudnia 1954 r. wymiany towarów wartości 1 miliarda fr. belgijskich.

Nadto obydwie strony zobowiązały się odbywać co pewien czas zebrania dla podniesienia w miarę możliwości kwot globalnych.

Porozumienie NRD — Koreańska Rep. Ludowa. W obecności prez. ministrów Grotewohla podpisano dn. 6 X umowę o obrocie towarowym pomiędzy NRD a Koreańską Rep. Ludową. Rozmowy, które poprzedzały zawarcie umowy, prowadzone były w duchu serdecznej i prawdziwej przyjaźni, przy czym — jak pisze „Die Wirtschaft“ (nr. 41), NRD wykazała całkowitą gotowość przyjęcia z pomocą ciężko doświadczonej ludności koreańskiej.

Fińska delegacja handlowa w Berlinie. Reprezentanci kupców fińskich pod kierownictwem przedstawiciela fińskiego Związku Kupieckiego przybyli do stolicy Niemiec dla bliższego omówienia wymiany towarowej zawartej na skutek ostatniej umowy pomiędzy NRD a Finlandią. Będą oni nadto szukali dalszych możliwości, ew. zintensyfikowania wzajemnych obrotów handlowych.

Wielka obniżka cen w NRD. Dn. 24 X br. odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady Ministrów, na którym uchwalono obniżyć ceny na różne artykuły. Swym zasięgiem i wielkością ta obniżka cen przewyższyła wszystkie dotychczasowe. Objęła ona przeszło 12 tys. artykułów i zaczęła obowiązywać od 16 X rb. Obniżka wyraża się dużą rozpiętością, tak np. mięso staniało przeważnie od 10—20%, mleko około 20%, tłuszcze na ogół od 15—30%. Niektóre artykuły tekstylne i odzież potaniały o 20—30%, a nawet i więcej, niektóre artykuły przemysłowe o 50% itp. Według komunikatu wydanego z omawianego posiedzenia Rady Ministrów na skutek wprowadzonych obniżek cen zdolność nabywczą ludności do końca rb. wzrosła o 540 milionów DM. Zaznacza się nadto, że dzięki tej znacznej redukcji cen oraz obniżkom stawek podatkowych, również uchwalonym przez Radę Ministrów, podniesie się dochód realny ludności NRD w r. 1954 o 3,5 miliarda DM.

Bruno Leuschner, przewodniczący Państwowej Komisji Planowania, uzasadniając na posiedzeniu rozporządzenie w sprawie zniżki cen, podniósł, że szybki wzrost stopy życiowej ludności Republiki zawdzięcza się w znacznej mierze daleko idącej pomocy otrzymanej ze Związku Radzieckiego i wysiłkom miejscowej ludności. Plan gospodarczy na III kw. rb. został w 99,7% wykonany, a produktywność pracy w tym okresie wzrosła w stosunku do r. 1952 o 9,7%.

Prezes ministrów Otto Grotewohl oświadczył, że nowe zarządzenie wnosi zasadnicze zmiany gospodarcze i poli-

tyczne oraz stanowi nowy krok w kierunku skasowania systemu kartkowego. Bez pomocy ZSRR taki rozwój wypadków byłby nie do pomyślenia. Rok 1954 przyniesie dalsze podwyższenie stopy życia ludności na skutek polityki „nowego kursu“. Grotewohl przeciwstawił się też fałszywym plotkom, jakoby zmiany w planach na r. b. oraz przejście zakładów SAG przez NRD spowodować miały zwolnienia z pracy. Oświadczył z całą stanowczością, że duże zamówienia poczynione przez ZSRR oraz szeroko zakrojone umowy handlowe gwarantują w dalszym ciągu całkowite zatrudnienie.

Uchwała Izby Ludowej z 8 X w przedmiocie zmiany planu gospodarczego na II półrocze 1953 r. „Nowy kurs“, wprowadzony w życie zarządzeniami rządu z czerwca rb., a służący do podniesienia warunków życia całej ludności NRD, z natury rzeczy spowodować musiał zmiany w planach gospodarczych przewidzianych na II półrocze. Bruno Leuschner składał w dn. 2 X przed Izbą Ludową wyczerpujące sprawozdanie na ten temat. Co do przemysłu oświadczył on, że ogólnie biorąc produkcja brutto nie dozna większych zmian: podniesie się ona o 14% w stosunku do ubiegłego półrocza. Przemysł prywatny będzie mógł zwiększyć swą wytwórczość na ogół o ok. 18%, niektóre działy tej produkcji podniosą się jednak znacznie więcej. Rzemiosło będzie mogło prosperować znacznie lepiej niż w I półroczu.

Przemysłowi lekkiemu, spożywczemu i innym branżom przemysłu konsumpcyjnego odda się do dyspozycji dodatkowe środki inwestycyjne. Ruch budowlany wzrośnie w II połowie rb. bardzo poważnie. Zużyje się w tym okresie na ten cel 750 mil. DM. (łącznie z budownictwem prywatnym).

Zarządzenia zmierzające do podniesienia dobrobytu ludności wyrażają się również w znacznie szybszym obiegu towarowym; ma on się zwiększyć o więcej niż 30%.

Izba aprobowwała sprawozdanie i dezeraty Leuschnera.

Dzień aktywistów 13 października. Do rocznym zwyczajem w dniu tym najwyższe władze państwowe NRD czczą i odznaczają swych zasłużonych pracowników zatrudnionych w różnych dziedzinach życia tytułami honorowymi, nagrodami, dyplomami itp.

Trzem wybitnym naukowcom przyznano tytuł „wybitny naukowiec ludu“. Są to dwaj prof. medycyny oraz prof. Wyższej Szkoły Technicznej z Drezna. Długie też są szeregi bohaterów pracy na rok 1953, zasłużonych wynalazców, uczestników nagród państwowych. Tysiączne rzesze aktywistów kończą listy zasłużonych dając przegląd wysiłków dokonanych w ostatnim okresie.

Budownictwo zachodnio - niemieckie wciągnięte w orbitę przygotowań wojennych. „Die Wirtschaft“ umieściła w jednym ze swoich zeszytów wrześnieowych (nr 39 z 26 IX) ciekawy artykuł ilustrujący rozwój budownictwa wojskowego w Niemczech zachodnich, który datował się już od lat kilku, lecz szczególnie się zaznaczył w ostatnim okresie. Powołując się na oficjalne statystyki pismo podaje, że ilość budowli wykonanych w r. 1952 dla władz okupacyjnych wzrosła w stosunku do r. 1951 o 54,7%. Służą one w olbrzymiej większości do celów związanych z przygotowaniem wojennymi. W samym r. ub. wydano z polecenia władz okupacyjnych 1 miliard n. urek na tego rodzaju budownictwo. Poza tym Adenauer planuje rozpoczęcie w najbliższej przyszłości szeroko zakrojonej akcji budowy koszar dla nowo powstającej armii zachodnio-niemieckiej. Koszary bowiem, które znajdują się na terenie Niemiec zachodnich, są zajęte przez wojska okupacyjne i nie są opróżniane. W ostatnim roku notuje się nawet spadek w budownictwie cywilnym, lecz budownictwo wojskowe pokrywa to z nadwyżką w sumie globalnej rocznej. Trzeba też nadmienić, że w ramach tzw. budownictwa cywilnego buduje się często również dla celów wojskowych, chociaż odbywa się to pod różnymi zasłonami. Tak np. bu-

duje się pomieszczenia dla straży granicznej, policji, które są w rzeczywistości organizacjami czysto wojskowymi. Stawia się gmachy dla różnych instytutów naukowych, które pracują dla wojska, jak np. dla zakładu badawczego nad bronią lotniczą itd.

Analizując bliżej przemysł budowlany Niemiec zachodnich pismo dochodzi też do wniosku, że współczesny rozkwit tego przemysłu opiera się przeważnie na koniunkturze zbrojeniowej pracującej dla wojny. Największe budowle o charakterze militarnym powstają w rejonach nad Renem i w Palatynacie. W tych okoli-

cach buduje się amerykańskie bazy zaopatrzeniowe. Koszt tych obiektów planuje się na wiele miliardów RM.

Również zachodnio-niemiecka sieć komunikacyjna rozbudowuje się pod kątem widzenia celów wojennych. Buduje się nowe autostrady lub przebudowuje już istniejące dla uzyskania dogodnej komunikacji z wyżej wspomnianymi bazami zaopatrzeniowymi. Wszystko to — pisze niemiecka prasa demokratyczna — odbywa się kosztem podatnika niemieckiego i w okresie olbrzymiego głodu mieszkaniowego.

Michał Zakrzewski

ZYCIE KULTURALNE

Zagadnienia kultury i sztuki w świetle nowego kursu politycznego w Niemieckiej Republice Demokratycznej. W dn. 19 października rb. premier Otto Grotewohl zaprosił w imieniu rządu szereg wybitnych pracowników kultury na dyskusję, mającą na celu wyjaśnienie, jak się przedstawiają obecnie, gdy rozpoczął się nowy kurs polityczny, poszczególne zagadnienia dotyczące sztuki i kultury, zwłaszcza że po ogłoszeniu tego nowego kursu wyłoniły się najrozmaitsze koncepcje. W dyskusji wzięli udział jako goście: radziecki znawca sztuki German Niedoziwin, zastępca kierownika katedry teorii i historii sztuki w Akademii Nauk Społecznych przy Komitecie Centralnym Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego, oraz Michał Artomonow, dyrektor Państwowego Ermitażu w Leningradzie, profesor Uniwersytetu Leningradzkiego i doktor nauk o sztuce. Na początku dyskusji premier Grotewohl wygłosił przemówienie, którego główną tezą było stwierdzenie, że nowy kurs nie polega bynajmniej na wprowadzeniu lub popieraniu „leniwego liberalizmu”. Nie można bowiem nie uznawać roli państwa jako instrumentu panowania klasy robotniczej w przymierzu z pracującymi chłopami. Albowiem „nasze państwo — mówił Grotewohl — jest pierwszym w hi-

storii Niemiec państwem, które nie służy interesom wyzyskującej mniejszości, lecz interesom przeważającej większości, przy czym siłą kierowniczą jest dla nas klasa robotnicza”. Ten zasadniczy fakt wymaga prawdziwie przyjaznego współdziałania kulturalnie twórczej warstwy narodu z szeroką warstwą ludności pracującej fizycznie. Ani na nihilizm, ani na formalizm nie ma miejsca w Niemieckiej Republice Demokratycznej. Na końcu swego przemówienia podał premier Grotewohl do wiadomości, iż przewiduje się utworzenie dwóch ministerstw kultury. Jedno będzie się zajmowało wyłącznie sprawami nauki i nauczania, a drugie zagadnieniami kultury w znaczeniu ściślejszym. W dyskusji zabierali głos: Arnold Zweig, który wezwał intelektualistów do objawienia większej inicjatywy artystycznej i wyraził wdzięczność rządowi NRD za niesłyszana troskę i opiekę nad ludźmi, pracującymi twórczo w dziedzinie kultury. Stefan Heym podkreślił, że osiągnięcia NRD w dziedzinie kultury, literatury, sztuki i muzyki są bezkonkurencyjne. Przemawiała również Anna Seghers. Powiedziała ona, że państwo posiada tu pierwsze i ostatnie słowo, oczywiście państwo demokratyczne, państwo robotników i chłopów, w którym sztuka